

דברי חיזוק והכנה למתן תורה

יום דין על התורה

חג השבועות ידוע שזה יום הדין על התורה, וזה גם זמן של קבלת התורה כל שנה ושנה.

ידועים דברי השל"ה במס' שבועות שהוא כותב שחייבים לשמוח בחג הזה ביותר, כי זה יום שזכינו בו לכתר תורה, והשמחה היא שמחה רוחנית, להודות ולהלל להקב"ה שנתן לנו את התורה, ולהתעורר מאוד בלבו ולהתקדש ולתקן מעשיו, ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים והגית בו יומם ולילה, כי היום הקדוש הזה הוא יומא דדינא, וכמו שכתב בספר תולעת יעקב, וכמו שאמרו בר"ה (טז) שבעצרת נידונים על פירות האילן ופירות האילן זה הנשמות שפורחות מהנשמה של הקב"ה, וזה בעצם האנשים שיש להם את הנשמות של הקב"ה, וזה נידונים בשבועות כל האנשים נידונים על התורה, שניתנה בשבועות על הביטול תורה שהם ביטלו את עצמם ממנה, ויש עוד הסבר מה הכוונה שנידונים על פירות האילן שהתורה היא עץ חיים, וממילא הפירות זה התורה שזה יוצא מהעץ החיים.

ומה דנים חוץ ממה שדנים על הביטול תורה כמו שהשל"ה כותב דנים כמה חלק יהיה לו בתורה בשנה הקרובה.

וזה גם זמן קבלת התורה שכל שנה מקבלים את התורה מחדש, [עי' ספר מאור עינים פרשת מקץ], דהיינו שכל שנה כל אחד מקבל את התורה באיזה אפשריות ובאיזה כוחות הוא יוכל ללמוד את התורה השנה.

ודנים את האדם לפי מה שהיה בשנה האחרונה לפי מה שלמד בשנה האחרונה.

קניני התורה - בתלמוד

כתוב במשנה באבות אחד מהמ"ח קניני התורה זה בתלמוד, דהיינו שמהגדולים שבקנינים זה בתלמוד זה ללמוד אדם שלא לומד, הוא לא יכול לקנות התורה, כדי לקנות את התורה הוא חייב ללמוד.

יש היום הרבה שלומדים לומדים בסדרים מתשע עד אחד ומארבע עד שבע, ואחר כך בכולל ערב, ובכל זאת אין הרבה גדולים בתורה שיודעים את כל הש"ס בעיון, כי יש ללמוד ויש ללמוד.

יש ללמוד שלומדים את מה שחייבים, את הסדרים שכולם לומדים ביחד עם כל הכולל, ואם הוא יאחר יורידו לו מהמשכורת.

אבל יש ללמוד, שגם מחוץ לסדרים כל הזמן שקועים בלימוד הולכים לישון עם תורה, וקמים עם תורה, שזה העסק, בזה אדם שקוע כל הזמן, ולכן לא מברכים ברכות התורה בתחילת סדר ב', כמו שכותבים בתוס' בברכות דף יא, משום שלא מסיחים דעת מן התורה כל הזמן.

לא מדברים על קריאת עיתונים שזה וודאי שזה מסיח דעת מהלימוד, ובודאי שצריך לעזור בבית לאשה ולילדים, אבל צריך שהראש יהיה מונח בלימוד, וככה בעזה"ת יגדלו גדולי תורה ויראה.

מגילת רות – גמילות חסדים

איתא בפסיקתא זוטרתא (לקח טוב - פרק ד' סימן כב) ולמה קורין מגילה זו בחג שבועות, שמגילה זו כולה חסד והתורה כולה חסד, שנאמר (משלי לא, כו) ותורת חסד על לשונה, וניתנה בחג שבועות. עכ"ל.

ומצינו עוד במדרש רות רבה (פ"ב טו) שמבארת מדוע בכלל נתנה "מגילת רות" הרי "אין בה לא טומאה ולא טהרה ולא איסור ולא היתר, ולמה נכתבה ללמדך כמה שר טוב לגומלי חסדים".

והטעם שקוראין כתב האליוו רבה סי' תצ"ד שהטעם שקוראין מגילת רות בשבועות בגלל שמגילת רות מדברת לגבי חסד, ומתן תורה זה חסד בתחילתו, ובסופו, עכ"ל. והוא כמבואר בפסיקתא זוטרתא שם, וכוונתו לדברי הגמ' בסוטה (יד ע"א) שתורה תחילתה חסד וסופה חסד.

מימיכם ואין החטא נזכר לפני לפי שהתורה מכפרת עליכם.
ומבואר שבשבועות זה זמן של קבלת עול תורה, ובאמת לקבל עול תורה זה דבר קשה, ואנשים מתייאשים מראש.
אמנם סוד ההצלחה ע"י שאדם עושה את מה שביכולתו, וזוכה לסייעתא דשמיא גדולה, והבא להיטהר מסייעין אותו.

הנשק הגדול של היצה"ר הוא שמראה לאדם שההצלחה רחוקה ממנו והוא לא יצליח בלאו הכי להגיע לידיעת התורה.
אך האמת היא להפך, שאם אדם עושה את כל ההשתדלות שבידו ולומד בזמן שיכול ללמוד ולא מתעסק בקריאת עיתונים וכו' הקב"ה עוזר לו וזוכה לידיעת התורה.

ניצול הזמן

אמרו חז"ל בדברים רבה (פ"ח אות ג') רבנן אמרי הטיפש הזה נכנס לבית הכנסת ורואה אותן עוסקים בתורה והוא אומר להן היאך אדם למד תורה תחלה אומרים לו תחלה קורא במגילה ואח"כ בספר ואח"כ בנביאים ואח"כ בכתובים משהוא גומר את המקרא שונה את התלמוד ואח"כ בהלכות ואח"כ באגדות כיון ששומע כך אומר בלבו אימתי אני למד כל זאת וחוזר מן השער הוי בשער לא יפתח פיהו, א"ר ינאי למה"ד לככר שהיה תלוי באויר טיפש אומר מי יוכל להביאו ופקח או' לא אחד תלה אותו מביא סולם או קנה ומוריד אותו כך כל מי שהוא טיפש אומר אימתי אקרא כל התורה ומי שהוא פיקח מהו עושה שונה פרק אחד בכל יום ויום עד שמסיים כל התורה כולה אמר הקדוש ב"ה לא נפלאות היא ואם נפלאות היא ממך שאין אתה עסוק בה הוי כי המצווה הזאת.

ומבואר מכל זה שהדרך להצלחה זה ללמוד עוד דף ועוד דף, **ולנצל את השעות בהם בלאו הכי לא עושים כלום, ובהם ללמוד, וכך במשך הזמן באותן שעות ילמד ויחזור על מה שלומד שבע פעמים וכך יצליח מאוד.**

וגם החיד"א בהקדמתו לפירושו לרות כתב שהטעם שקוראים מגילת רות בעצרת, כי לפי שהתורה כולה גמילות חסדים, ורות זכתה לכל המעלות [ויצא ממנה דוד המלך] בעבור גמילות חסדים שעשתה עם חמותה, וראוי לישראל שמקבלים את התורה ביום הזה, לעורר ליבם לעסוק בתורה ובגמ"ח, וכמה מעלות נאמרו בש"ס לעוסק בתורה ובגמ"ח שנים כהלכתן עכת"ד.

תורה וגמילות חסדים

וכבר אמרו חז"ל ביבמות (קט ע"ב) כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו, והיינו שצריך תורה וגמילות חסדים. ובגמ' בר"ה (יח ע"א) נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה. אמר רבא בזבח ובמנחה, אינו מתכפר, אבל מתכפר בתורה, אב"י אמר, בזבח ומנחה, אינו מתכפר, אבל מתכפר בתורה ובגמילות חסדים. רבה ואב"י מדבית עלי קאתו, רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אב"י דעסק בתורה ובגמילות חסדים, חיה שיתין שנין.

וכיון שנצרך עם התורה גם גמילות חסדים, לכן קוראין את המגילה בשבועות שהוא יום קבלת התורה, וגם היום אנחנו מקבלין את כל התורה כל שנה מחדש, דהיינו שקובעים לנו באיזה כוחות ובאיזה שכל נוכל ללמוד, כדי לזכור שהתורה מגיעה ביחד עם גמ"ח, ואדם שקונה בנפשו את מידת החסד יכול לקנות את קניני התורה, ובכלל המ"ח קנינים (אבות פ"ו) לב טוב אוהב את הבריות ואוהב את הצדקות.

קבלת עול תורה

אמרו חז"ל בירושלמי ר"ה (פ"ד הלכה ח') בכל הקורבנות "חטא" ובעצרת אין כתיב "חטא" אמר להם הקב"ה מכיוון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם, וכתב הפני משה מוספי רגלים כתיב בשעיר חטא "ושעיר חטאת אחד" "ושעיר עיזים אחד חטאת לכפר" מלבד בעצרת כתיב "שעיר עיזים אחד לכפר עליכם" אמר להם הקב"ה מכיוון שקבלתם עליכם עול תורה שנתנה בעצרת להיות עמל ויגע בה כל צרכיכם מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם